

CO SŁYCHAĆ ?

*Do przodu,
bez oglądania się wstecz!*

O NOWĄ ODZNAKĘ GÓRSKĄ PTT

MAREK SZWARC (BYDGOSZCZ)

PTT u schyłku XX wieku jako kontynuator tradycji TT i PTT powinno być atrakcyjne dla wszystkich swoich członków. Od początku swego istnienia Towarzystwo kierowało się ideą wykraczającą poza ramy ściśle turystyczne. Dowodem kontynuacji tradycji stało się wydawanie Pamiętnika i innych pism. W PTT musimy dbać o jakość, w ten sposób możemy skupić w nim członków odpowiedzialnych, których postawa i działania poprawią kondycję Towarzystwa. Szczególną opieką należy otoczyć młodzież, której stosunek do gór powinniśmy kształtować w duchu idei Towarzystwa Tatrzańskiego. Jedną z form pozyskiwania dla PTT nowych członków, zwłaszcza młodych, winna stać się ODZNAKA GÓRSKA, która ma między innymi spełniać rolę wychowawczą. Celem ustanowienia nowej odznaki winno być obecnie zwiększenie atrakcyjności krzewienia eko-turystyki w ramach przynależności do Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Odznaka powinna określać różne formy turystyki i uwzględniać obecne możliwości wielu z nas (np. niemożność długiego pobytu w górach). Czy turysta, który kilkakrotnie wraca (choć nie regularnie) w góry nie może zdobyć wyróżnienia? Odznaka powinna uwzględniać postawę turysty, a nie tylko jego sprawność sportową lub wydajność organizmu. Odznaka winna wzbudzać w młodzieży chęć ochrony przyrody, zachowania gór niezniszczonych, być wykładnią ekologicznej turystyki Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego.

Proponuję wprowadzenie trzech grup ODZNAK GÓRSKICH PTT:

I - ODZNAKI SZLAKOWE

(nawiązanie do idei kultury turystyki na szlaku w sześciu podstawowych kolorach znakowania (zielony-żółty-czerwony-niebieski-czarny-biały) wartość poszczególnych kolorów będzie równa i stanowić będzie motywację do zebrania całej serii odznak. (zdobycie serii będzie warunkiem uzyskania odznaki tęczowej).

II - ODZNAKI STOPNIOWE: brązowa-srebrna-złota
Otrzymanie odznak stopniowych uzależnione będzie od postawy turysty, który winien wykazać się zasługami na rzecz PTT lub Gór. Odznaki te

**Informator
Polskiego
Towarzystwa
Tatrzańskiego**

**Numer 3(39)
MARZEC 1994**

Adres Redakcji:

Barbara Morawska-Nowak
ul. Konarskiego 21/5
30-049 KRAKÓW

będzie można nosić tylko w najwyższym uzyskanym stopniu. Zdobyć odznakę będzie nagrodą za postawę i działalność.

III - ODZNAKA PRZEWODNIKA PTT (TĘCZOWA).

Uzyskanie tej odznaki będzie możliwe po zdobyciu 5 kolorów i minimum ODZNAKI BRĄZOWEJ PTT.

W ten sposób możliwe będzie nagradzanie odznakami szlakowymi za predyspozycje sprawnościowe, odznakami stopniowymi za postawę turysty i odznaką przewodnicką za aktywność, wytrwałość i postawę w PTT. Taka klasyfikacja pozwoli osiągać różne grupy odznak bez sztywnej reguły następstwa kolejnych stopni. Najważniejsza będzie właściwe ustalenie kryteriów zdobywania odznak - REGULAMIN OG PTT. Proponowany system określi w sposób całościowy zasady wyróżniania w PTT.

Od Redakcji: Artykuł jest kompilacją opracowanych przez Marka Szwarca ZAŁOŻEŃ ODZNAKI GÓRSKIEJ POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO. Pominięte zostały szczegóły dotyczące projektów odznak i harmonogramu ich wprowadzenia.

RESTITUCJA GOT PTT NA UPROSZCZONYCH ZASADACH

MACIEJ ZAREMBA (NOWY SĄCZ)

Założenia wstępne:

1. Odznaka musi nawiązywać do tradycji PTT, gdyż w naszym Towarzystwie powstała. Jako sukcesorzy dawnego PTT jesteśmy zobowiązani do kontynuowania tradycji, a należy do niej GOT.

2. Zasady zdobywania odznaki muszą być jak najprostsze i dostosowane do możliwości organizacyjnych Towarzystwa. Biurokracja winna być ograniczona do minimum.

3. Koszty wprowadzenia odznaki muszą być jak najniższe, dostosowane do możliwości finansowych Towarzystwa.

W założeniu odznaka winna być ogólnie dostępna, lecz w początkowym okresie ze względu na skromne środki finansowe i brak organizacyjnego okrzepnięcia Towarzystwa, zdobywanie jej winno być ograniczone do członków PTT. W miarę poprawy sytuacji finansowej i organizacyjnej PTT odznakę należy rozpropagować w środkach masowego przekazu i upowszechnić. Wpłynie to na zwiększenie zainteresowania społeczeństwa naszym Towarzystwem, przyciągnie nowych członków i być może spowoduje powstanie nowych oddziałów.

Cel wprowadzenia odznaki:

Odznaka ma być nowym, atrakcyjnym elementem, który winien przyczynić się do zwiększenia zainteresowania górami, szczególnie wśród młodzieży dla której będzie dopingiem do lepszego poznania gór.

Zasady zdobywania odznaki.

Wzór odznaki jest tradycyjny (taki, jaki był ustalony przez PTT w 1935 roku). Wprowadza się następujące kolejne stopnie: mała brązowa, srebrna, złota; duża brązowa, srebrna, złota (tu różnica z 1935 r.). Zdobywa się odznaki wyłącznie kolejno, bez możliwości przeskakiwania stopni, wyłącznie po jednym stopniu rocznie. Odznakę można zdobywać w ciągu całego roku, a nie tylko w określonych sezonach. Odznakę można zdobywać od 10 roku życia. Odznakę można zdobywać w górach polskich i przyległych (Karpaty Wschodnie, góry Słowacji i Czech). W Tatrach nie można zdobywać odznaki małej brązowej.

(Od Redakcji: z przedstawionych wariantów przytoczone zostały opcje wybrane przez autora).

W celu maksymalnego uproszczenia zdobywania odznaki wprowadza się dni wycieczkowe rezygnując z punktacji i numerów tras. Pozwoli to na rezygnację z opracowania i druku kilkuset stronicowego regulaminu z wymienionymi trasami, ich numeracją i punktacją. Dzięki temu zniknie podstawowy problem finansowy przy realizacji wprowadzenia GOT. Regulamin pomieści się na ok. 2 stronach i będzie wydrukowany w książeczce GOT.

Wycieczka (czas marszu) winna trwać minimum 5 godzin. Może odbywać się znakowanymi szlakami lub bez szlaków (z wyjątkiem parków narodowych, gdzie dozwolone jest poruszanie się wyłącznie po szlakach). Odznakę zdobywa się przez odbycie następującej ilości wycieczek górskich: ...

(Od Redakcji: przedstawione zostały trzy warianty wymagań, które dla skrócenia tekstu pominięto)

Potwierdzenia dokonywane będą w "Książeczkach GOT PTT". Zawierać one będą regulamin GOT, dane osobowe turysty oraz miejsce na potwierdzenia i adnotacje o przyznaniu odznaki danego stopnia. Potwierdzenia stanowią pieczętki z obiektów na trasie (schroniska, restauracje itp.), podpisy przewodników grup (bez względu na przynależność organizacyjną), przewodników turystyki górskiej i kierowników wycieczek. Podpisy winny być czytelne, a w przypadku przewodników i przodowników winien być także podany numer legitymacji. W przypadkach wątpliwych stosuje się zasadę zaufania do turysty.

Sprawy organizacyjne:

Nad całością spraw związanych z GOT sprawuje nadzór Zarząd Główny poprzez Komisję d/s GOT powoływaną na każdą kadencję ZG. Odznaki oraz książeczki są w dyspozycji Oddziałów (wybrana przez autora opcja), które powołują własne komisje. Oddziały raz w roku przedstawiają Zarządowi Głównemu sprawozdanie z ilości przyznanych odznak poszczególnych stopni.

Druk książeczek oraz wykonanie odznak spoczywa na Zarządzie Głównym lub upoważnionym przez niego oddziale. Środki finansowe na te cele zapewnia Zarząd Główny. Oddziały odkupują od Zarządu Głównego odznaki i książeczki.

Przodownicy (przewodnicy) GOT PTT:

Decyzję o ustanowieniu takiej funkcji winien podjąć Zarząd Główny. W pierwszym okresie przodownicy (przewodnicy) GOT PTT winni być powołani przez Zarząd Główny na wnioski oddziałów, po ewentualnym egzaminie. Potem podstawowym kryterium winno być zdobycie dużej odznaki GOT oraz ewentualnie egzamin.

PRZYPOMINAMY: Sprawa GOT będzie głównym tematem obrad ZG PTT w kwietniu. Jeżeli odznaka zostanie przywrócona, kol. Zaremba proponuje by stało się to z dniem 1.01.1995 roku.

ODZNAKA WEDŁUG LIBERAKA

W czasie naszych spotkań redakcyjnych rozmawiamy nie tylko o Pamiętniku, ale o wszystkich sprawach nurtujących PTT. Także o GOT PTT.

Pragnę zapoznać kolegów z wymogami, którym według redaktora Liberaka powinna odpowiadać odznaka górską Towarzystwa:

- * odznaka winna być atrakcyjna,
- * odznaka winna być oryginalna,
- * odznaka winna mieć nową nazwę
np. SPRAWNY TURYSTA GÓRSKI lub GÓRSKI ŁAZIK
- * odznaka winna być wartościowa (nie do zdobycia na lewo),

- * odznaka winna być trudno dostępna (do zdobycia), najwyższy próg winien być bardzo wysoki,
- * odznaka winna być tylko dla członków PTT,
- * zdobywanie odznaki nie powinno być ograniczone tylko do polskich gór,
- * odznaka winna być mała, zgrabna, aby można ją nosić do normalnego ubrania, ew. wersja większa do stroju turystycznego.

Zapraszam wszystkich do wypowiedzi na temat naszej odznaki.

JAK TO BYŁO Z GOT W DAWNYM PTT.

BARBARA MORAWSKA-NOWAK

Co najmniej od dwóch lat "wałkujemy" sprawę restytucji GOT PTT lub ustanowienia jakiejś innej odznaki górskiej Towarzystwa. Wielu kolegów uważa sprawę GOT za prestiżową, za nieodłączny atrybut naszej tradycji.

Ciekawa byłam, jak wyglądało ustanowienie GOT w dawnym PTT. Wzięłam do ręki odpowiednie roczniki Wierchów z lat 1935, 1936 i następnych. Ze zdziwieniem stwierdziłam brak artykułów na ten temat, jakby była to sprawa marginalna. W 1935 r. - nic, w 1936 r. jedno zdanie o wprowadzeniu GOT, także nic w roku 1937 i 1938. Za to w każdym z tych roczników obszernie raporty o stanie ochronie przyrody górskiej pióra Walerego Goetla. W 1948 roku lakoniczna wzmianka o tym, że PTT wznowiło przyznawanie odznak GOT (po wojennej przerwie) i dopiero w 1949 r. wypowiedzi na temat znaczenia GOT pióra Władysława Krygowskiego.

"Jak to właściwie było z tym GOT-em?" - zapytałam redaktora Wójcika.

"Radzę się Pani zapoznać z moim artykułem "Geneza i rozwój Górskiej Odznaki Turystycznej w Polskim Towarzystwie Tatrzańskim", w którym przedstawiłem wyniki moich studiów nad odznaką." (*Wierchy tom 54: 1985, s. 137-160*).

Przeczytałam i przedstawiam kolegom w skrócie historię GOT w PTT.

Można powiedzieć, że ustanowienie odznaki zostało w większym stopniu wymuszone zewnętrznymi okolicznościami i uwarunkowaniami, aniżeli naturalną, wewnętrzną ewolucją ideologii Towarzystwa. Towarzystwo bowiem od początku swego istnienia głosiło ideę bezinteresowności w uprawianiu turystyki górskiej.

Z końcem lat dwudziestych zaczął zdobywać sobie miejsce kierunek sportowy łączący się ze współzawodnictwem. Ogólny trend związany był z umasowieniem się szeroko pojmowanej kultury fizycznej w polskim społeczeństwie. W tym celu w 1927 r. został powołany organ centralny tzw. Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego. Dla realizacji tego celu postanowiono w 1930 r. ustanowić Państwową Odznakę Sportową (POS). Odznaka dzieliła się na trzy klasy: brązową (III), srebrną (II) i złotą (I). Ustalono też sześć zasadniczych grup sprawności fizycznej; grupa V obejmowała dziedziny turystyczne. Pod koniec 1931 roku PUWF zwrócił się do PTT z propozycją włączenia Towarzystwa w system funkcjonowania POS i uzyskał od ówczesnego ZG odpowiedź negatywną z uzasadnieniem, że wprowadzenie odznaki jest zupełnie sprzeczne z zasadami ideologicznymi turystyki górskiej.

Tymczasem Polski Związek Narciarski oprócz istniejącej od 1926 roku odznaki sportowej ustanowił odznakę o charakterze turystycznym - Górską Odznakę PZN. PUWF nie ustawał w naciskach na PTT w sprawie odznaki, a ZG musiał się liczyć z urzędem, który go dotował. W PTT obawiano się, że upowszechnienie turystyki zagrozi górskiej przyrodzie. W 1933 roku PUWF

wyraził zgodę na wykluczenie Tatr i niektórych partii Beskidów z ubiegania się o odznakę. Wobec tego projekt zasad przystąpienia do POS powierzono inż. Marianowi Kozłowskiemu z Oddziału w Drohobyczu. Niezależnie od tego Oddział PTT "Beskid Śląski" w Cieszynie ustanowił w sezonie letnim 1934 r własną odznakę turystyczną. W tym samym roku została ustanowiona **Odznaka Turystyczna Polskiego Związku Kajakowego**.

28 kwietnia 1935 roku na posiedzeniu ZG dr Ludwik Gorski z Krakowa zaproponował rozszerzenie akcji górskiej odznaki turystycznej na całe Towarzystwo. Uchwalono powołanie osobnej komisji, która miała się zająć opracowaniem zasad odznaki. Ożywiona działalność PTT nad powołaniem do życia nowej odznaki wzbudziła kontrreakcję PZN, którego władze zarzuciły PTT powielanie wzorów i stwarzanie konkurencji dla Odznaki Górskiej PZN (sic!). Wobec tego wymyśleć musiano inną nazwę; wybrano nazwę zaproponowaną przez Stanisława Osieckiego - **Górska Odznaka Turystyczna PTT**. Również nazwę przewodnik używaną przez PZN musiano zmienić na **przewodnik GOT PTT**. W takiej formie w trybie nagłego wniosku przedstawiono na Walnym zjeździe PTT w dniu 23 czerwca 1935 roku propozycję utworzenia odznaki. Szybko już wydano **Regulamin Górskiej Odznaki Turystycznej PTT** wraz ze spisem punktowanych wycieczek i spisem przewodników do GOT, który obejmował 204 nazwiska. Z wymienionych w tym pierwszym regulaminie osób żyje jeszcze **Władysław Krygowski**. 20 października 1935 roku spośród nadesłanych propozycji wybrano graficzny projekt odznaki inż. Stefana Osieckiego. Powołano też wówczas nową Komisję z przewodniczącym **Mieczysławem Orłowiczem**, która wprowadziła do regulaminu szereg zmian i modyfikacji. Zostały one ujęte w II wydaniu **Regulaminu GOT** z roku 1936.

W pierwszych latach akcja GOT nie funkcjonowała najlepiej, a większość Oddziałów, nawet położonych w terenach górskich nie interesowała się odznaką. Nie była ona dostatecznie rozpropagowana. Dopiero pod naciskiem Komisji ZG zalegalizował odznakę. Zmiana stosunku ZG do odznaki nastąpiła na wiosnę 1939 r, lecz wówczas wybuch wojny, a następnie okupacja niemiecka na długie lata przerwały działalność Towarzystwa.

Po wojnie PTT zajęte było odbudową bazy schroniskowej, odnowieniem szlaków, wznowieniem wydawania "Wierchów". Oddziały reaktywowały się lub powstawały nowe (np. na Ziemiach Odzyskanych). Dopiero w 1948 roku wznowiono akcję GOT. Ze spisu wycieczek punktowanych ubył pewne tereny, a przybyły nowe (Sudety). Należało uaktualnić listę przewodników GOT PTT. W 1949 roku wydano nowy, aktualny **Regulamin GOT**, w którym to zastąpiono nazwę przewodnik GOT nazwą **przodownik GOT**. Nowa Komisja GOT w składzie Jan Kazimierz Dorawski, Stanisław Kowenicki i Władysław Krygowski zajęła się energicznie upowszechnianiem odznaki. Widziano w niej instrument, który może przyciągnąć masy pracujące w góry.

Władysław Krygowski tak pisał w roku 1949 (Wierchy):

"Rozumnie zorganizowana współpraca z wędrownymi wczasami pracowniczymi i akcją obozów młodzieżowych może dać w tej dziedzinie bardzo pożądane rezultaty. Wciągnie masy w góry i zapełni opustoszałe w niektórych częściach gór schroniska. Powiązana z **akcją zdobywania Górskiej Odznaki Turystycznej** rozrośnie się w przyszłości w potężny i powszechny ruch turystyczny".

Nie pomylił się. Największe rezultaty osiągnięto w 1950 roku. Był to ostatni rok istnienia Towarzystwa. Nie dało się już rozwinąć skrzydeł.

PTTK przejęło GOT jako istotny element kontynuacji tradycji PTT i rozwinęło akcję jej zdobywania; za cały czas funkcjonowania GOT w PTT zdobyto łącznie 6362 wszystkich rodzajów i stopni GOT; w PTTK były lata gdy zdobywano rocznie 37000 odznak.

Statystyka GOT w latach 1935—1950

Określenie rodzaju odznaki	Określenie stopnia	Lata							Razem
		1935	1936	1937	1938	1948	1949	1950	
I kategoria, od 1936 r. II kategoria, od 1949 r. mała	brązowa	36	95	134	72	45	765	4431	5578
	srebrna	14	26	20	17	5	72	448	602
	złota	5	12	11	16	2	11	76	133
II kategoria, od 1936 r. I kategoria, od 1949 r. duża	srebrna	—	4	—	4	—	9	16	33
	złota	—	—	3	—	—	—	13	16
Ogółem		55	137	168	109	52	857	4984	6362

W tej sytuacji propozycja rozwiązania sprawy GOT poprzez pozostawienie nazwy odznaki bez dodawania PTTK lub PTT i przyznawania jej przez oba towarzystwa byłaby realna pod warunkiem, że Komisja Turystyki Górskiej PTTK byłaby skłonna do takich kompromisów.

W SPRAWIE KLUBU GOT PTT RADOM

Polskie Towarzystwo Tatrzańskie
Oddział w Radomiu

W biuletynie informacyjnym Oddziału PTT w Radomiu Nr 2/17/II 94 podano, że Zarząd Oddziału powołał "Klub GOT PTT Radom".

W biuletynie powiadomiono, że członkiem Klubu może zostać każdy członek PTT zgodnie z zasadami przyjętymi przez Oddział PTT w Radomiu oraz, że w/w Klub będzie przyznawał GOT PTT.

Akcja ta jest niezgodna z uchwałami i pracami Zarządu Głównego PTT w sprawie górskiej odznaki.

W związku z tym Prezydium Zarządu Głównego na podstawie § 31 ust. 5 Statutu PTT zawiesza w/w uchwałę (daty nie podano) Zarządu Oddziału w Radomiu.

W szczególności niedopuszczalne jest:

1. Prowadzenie przez Oddział akcji ogólnopolskiej z pominięciem stanowiska Zarządu Głównego;
2. Przyznawanie przez oddział GOT PTT;
3. Publikowanie wizerunku nowego wzoru odznaki z napisem Pol.Tow.Tatrzańskie Radom;
4. Wykonywanie znaczków i druków GOT PTT.

Za Zarząd Główny:

Sekretarz Towarzystwa:
Barbara Morawska-Nowak

Prezes:
Maciej Mischke

WIELKA ENCYKLOPEDIA TATRZAŃSKA

Wszystko wskazuje na to, że już niebawem ukaże się długo oczekiwana Wielka Encyklopedia Tatrzańska Z.W.Paryskich w nowym, znacznie poszerzonym dwutomowym i eleganckim wydaniu.

Przede wszystkim wskazują na to przekazy na subskrypcję tego dzieła, które otrzymaliśmy do rozprowadzenia z terminem wpłaty do 31 marca br. Niestety cena subskrypcji jest też "elegancka" - 498.000.- zł.

W nadziei, że znajdą się mimo wszystko nabywcy, blankiety dołączam do każdej przesyłki "Co słycać ?"

WESOŁEGO ALLELUJA !

